

1

ZO VADER, ZO ZOON

Er meer zijn door er niet meer te zijn

De dag dat ik stopte met schrijven, kwam mijn vader weer tot leven. Zoals ik ooit begon te schrijven nadat hij het leven had gelaten voor wat het was. Het was begin januari, de achtste meer bepaald. Er viel smeltende sneeuw uit de lucht, geen grote vlokken zoals op de dag van zijn begrafenis. Gewoonlijk liet ik een kop vollopen met koffie, wachtend bij het raam met het gepruttel op de achtergrond – het geluid van het geestelijk gistingproces – en maakte ik me na een eerste slok klaar voor de bevlieging. Maar die dag kwam het niet. Het was geen writer's block. Dat wist ik meteen. Ik had nog zo veel om over te schrijven. Mijn laatste boek was net uit. Het honderdste. Zomaar een getal. Een loodgieter staat ook niet stil bij het honderdste toilet dat hij installeert. En mijn vader stond ook niet stil bij het honderdste lichaam dat hij masseerde.

Waarom ging ik dan niet zitten voor nummer honderdeen?

In plaats daarvan liep ik het terras aan de achtergevel op en stond een half uur stil in neervallende ijskristallen. In mijn zijden pyjama, het uniform van mijn schrijverschap, onder een regenmantel en een muts. De sneeuw die langzaam op mijn schouders landde, krijtte mijn schoolbord volledig wit in plaats van het leeg te vegen. Miljoenen vlokken dwarrelde naar beneden, sommige verloren de strijd al tijdens het dalen en losten op in de lucht, andere stortten te pletter op de balustrade, op het tafeltje waar ik in de zomer, met de blik op het zuiden, soms zo lang zat te schrijven dat de zon mijn

lichaam verbrandde. In mijn hoofd pleegden honderd boeken, even variabel in vorm als de sneeuwvlokken en even vluchtig, zelfmoord.

Toen ik weer binnenkwam, was ik niet opgevuld, maar uitgehold. Ik had naar de contouren van oude gebouwen in de stad gekeken. Daar stond een kerk. En daar een kathedraal. En daar nog een kerk. Ik had de voorbije vijftien jaar geen kathedralen gebouwd. Ik had tentjes opgezet die in één nacht door de eerste zachte wind van het nieuwe seizoen waren weggevaagd. Ik had het niet meer. Ik was schrijver af.

Mijn vader had zijn hele leven dagelijks met zijn handen de mensen gediend, beroerd en veranderd. Hij had, weliswaar onrechtstreeks, levens gered en een rol van betekenis gespeeld. Op zijn begrafenis was de kerk veel te klein. De mensen die hem een laatste groet wilden brengen, stonden tot buiten op de straat aan te schuiven. Bij mij zou het niet zo'n vaart lopen.

Al die tijd had ik niet in het leven gestaan. Ik was een vreemdeling geweest met een onverstaanbaar accent. Een toerist die zich al die jaren had opgesloten in zijn hotelkamer met de stadsgids op schoot in plaats van elke dag op ontdekkingsstocht te gaan. Hoe langer ik stilstond, hoe meer het besef kwam dat ik in de verkeerde tijd leefde. Een chronisch anachronisme. Dat gevoel had ik altijd al, en ik zag er ergens wel de melancholie van in. Ik was geboren in de vorige eeuw, maar ik hoorde zelfs daar niet thuis. Ik had heimwee naar twee eeuwen terug. Het leven ging veel te snel voor mij. De wereld had in mijn ogen zijn gevoel voor stijl verloren. Iedereen was zo zichtbaar. Iedereen was zo druk bezig met zich af te tekenen. Iedereen was aan het schrijven. Op Facebook regende het meningen. Op YouTube kon iedereen zich op zijn private kanaal presenteren. Op Instagram opende iedereen zijn eigen portretgalerij. Waarom wilde ik terug naar de tijd toen een zegel de regel was? Was

het omdat ik mijn vader bij leven nooit met een computer had zien werken, ook al was hij altijd in voor het nieuwste van het nieuwste? Computers bestonden toen nog niet, en toen ze er wel waren, was hij er ineens niet meer. Het woord ‘delete’ was uitgevonden en hij was daar het eerste bewijs van.

Het leven waar ik zo hard van had gedroomd, was geslaagd, maar ook mislukt. Het was mislukt omdat het geslaagd was. Ik wilde weer verliezen. Mezelf verliezen. Op de bereidheid tot verliezen kwam het aan. Ik moest er een lijn onder trekken. Een harde streep die zo door het papier heen wordt gedrukt dat de punt van het potlood resoluut afbreekt. Ik moest vooruit, maar om vooruit te geraken, moest ik nog even achteruit om mijn sporen uit te wissen.

De takken van de grote eik in een van de achtertuinen spreidden zich wijd over het met gras begroeide dak van de garages onder het gebouw; deze vriendelijke reuzensneeuwman haalde zijn schouders op en gaf te kennen dat ook hij het allemaal niet meer wist. Op een van de skeletachtige schorsarmen zat een levende splinter. Een Vlaamse gaai, net als ik verloren gevlogen en gestrand in de stad. Daar, in de verte, aan de horizon, ging de kermis vrolijk door. Links van de oude abdij zag ik het silhouet van een schietstoel, en rechts dat van een klein rad, dat opwaarts naar de hemel kantelde en zo een cirkelvormige weg aflegde, met het vage geluid van loeiende koeien, maar ook van onheilspellende vernietigingswapens.

Ik kon even luid en met geweld de kast met mijn honderd boeken tegen de vlakte hebben gekwakt. Een levenswerk, zouden velen zeggen, terwijl het eigenlijk het tegenovergestelde was geweest: een ware doodsontpanning.

Het eerste wat ik deed was mijn site, etalage van het ego, van het net halen. Vervolgens kwam ik erachter dat het niet

zo eenvoudig is om jezelf te deleten. Imploderen was een immense missie. Om elke afbeelding van mezelf te wissen uit het geheugen van de mensheid, moest ik naar elke pagina een mail sturen met het verzoek om me alstublieft, als het even kan, dank u wel, te liquideren, en dan had ik meteen mijn nieuwe baan voor de volgende twee jaar gevonden. Maar wat moest, moest. Er meer zijn door er niet meer te zijn.

Die dag begon ik vol goede moed met alles wat ik de voorbije vijftien jaar had opgebouwd neer te halen. Het standbeeld van een dictator dat door een massa tegen de grond wordt getrokken en waarvan het hoofd van de romp wordt geschopt.

Wat ik nooit had zien aankomen, was dat ik tegen dag vijf van dit langzame proces oog in oog kwam te staan met de man die me het echte leven in had geduwd, in had gestuwd, het me had ingespoten.

Daar stond hij: mijn vader.

Het monster van Dhooge

Nadat ik naar de meeste websites een bericht had gestuurd met het verzoek om me ‘te laten gaan’, schoot me te binnen dat ik ook twee Facebookpagina’s had. Vijf jaar geleden had ik aarzelend een profiel opgesteld. Ik was evenwel geen gebruikelijke gebruiker. Ik haatte het om over mezelf en mijn werk te spreken (dat kon alleen maar in het Werk zelf, zo maakte ik mezelf toen nog wijs) en ik zag mezelf ook al niet graag op foto, want daarop zag ik niet mezelf, maar een ander; of eerder mezelf als een ander, wat nog erger is. Er gingen soms maanden voorbij voor ik een teken van leven gaf zodat ik af en toe een bericht kreeg met de vraag of er iets scheelde. Was ik op een lange vakantie? Was ik verliefd? Of dood? Er waren ook perioden dat ik de noodzaak voelde om deze langdurige luwten goed te maken met een plotse overstroming van woorden. Dan maakte ik er in een inhaalbeweging een sport van om elke dag drie keer mijn ‘status’ te veranderen.

Ik geef toe dat het vaak een sadomasochistisch spelletje was.

Het was dus maar normaal dat ik na die perioden van afwezigheid ook eens helemaal offline ging en mijn account ‘deactiveerde’. Het klonk drastisch en dramatisch, alsof men ook gedachten of het leven zou kunnen deactiveren. Het was als met roken, zei iemand me. Een verslaving. Je denkt dat je ermee gestopt bent, maar je zit nog in hun bestand. Ik logde in en inderdaad: ik had me meer dan een half jaar van het virtuele leven beroofd, en daar was ik plots weer, de herrezen

Lazarus. Bavo Dhooge z.o. De tweede keer hield ik het meer dan een jaar uit op het zinkend schip der onzinnigheid.

Op een boekvoorstelling (niet een van mijn boeken, die stelde ik zo allang niet meer voor) stond ik te praten met een vrouwelijke uitgever die me een vriendschapsverzoek wilde sturen, met het sérieux van een huwelijksaanzoek.

‘Dat mag natuurlijk, maar de kans is klein dat ik je kan aanvaarden,’ zei ik, ‘want om iemand te kunnen aanvaarden moet je met de persoon in hetzelfde universum vertoeven.’ Ik was al een heel leven bezig mezelf te aanvaarden, laat staan anderen. Ze dacht eerst dat het een grap was, maar ik zei haar dat ik niet langer Facebook frequenteerde.

‘En je fans dan?’

Sinds mijn comeback op het sociale platform had ik elke dag wel vijf verzoeken gekregen van lezers, in de hoop dat ze daarmee een geheime sleutel kregen van het spookkasteel dat mijn hoofd was. Ik had ze allemaal aanvaard, want als ze een boek van mij hadden gelezen én de moeite hadden genomen om me te traceren, dan kon het niet anders dan dat het of mensen met goede smaak waren of ziekelijke stalkers. In beide gevallen verdienden ze een speciale vriend. De uitgeefster vroeg me hoeveel van die ‘vrienden’ ik had. Het waren er zo’n 4.500. Ze kwamen en gingen als golven van de zee.

‘Jij gaat vanavond nog weer op Facebook’, kreeg ik te horen.

Ik protesteerde.

Nu zat ik face à face tegenover mijn twee profielen. Het eerste was mijn persoonlijke profiel, waarvan het aantal vrienden ondertussen was opgeschroefd tot 4.677. Het tweede was een fanpagina die mijn ex had aangemaakt. De pagina verzamelde nieuwtjes, met af en toe een recensie en interview. Eén keer was er een ludieke boodschap geplaatst: ook dat jaar had Bavo Dhooge naast de Nobelprijs gegrepen. Sinds

de oprichting telde de pagina 112 leden. Van de 112 leden waren er maar 3 met gevoel voor humor. Nu zou ik beide pagina's met één klik verwijderen. Eén schot, twee doden. Er werd me door een virtuele boodschapper gevraagd of ik wel zeker was dat ik het account wilde beëindigen, alsof de server me al begon te kennen en wist van mijn vorige vergeefse pogingen om van boord te springen. Deze keer wel. Ik had de boot niet meer nodig. Nee, ze hoefden geen reddingsloep meer te water te laten. Ik zou het wel redden in mijn eentje. Ik kon zwemmen.

Net voor ik de computer afsloot, besloot ik om mijn non-bestaan een laatste keer te controleren. Ik tikte mijn naam in het zoekhokje en verwachtte geen link meer te zien. Maar er was wel nog een kruimelspoor dat naar mij leidde. Een profiel.

Bavo Dhooge.

Het eerste wat me opviel was de foto. Ik droeg er een lange bruine baard, een wirwar van zachte krullen, een verticaal vogelnest, en had een pilotenbril op. Mijn haar was langer dan gewoonlijk. Op de foto keek ik weg van de camera met een licht dedain, betraapt bijna. Dit kiekje leek à l'improviste genomen op een strand; de zon schikte zich naar de wens van de fotograaf. Ik schrok ervan. Wie had dit profiel opgemaakt, zonder mijn toestemming, en wie had deze foto bemachtigd en geplaatst? Een vorm van vandalisme.

De laatste status dateerde van een paar weken geleden.

Een volstrekt nietszeggend bericht, een overbodige ondertiteling, ook dat stoorde me mateloos. Wie was hier aan het werk? Ik wilde op de knop 'oudere berichten' klikken, maar de computer grasduinde al met de moed der wanhoop door zijn gebroken geheugen. De eerdere berichten kwamen een voor een binnen.

Aan het eind van de reeks herinneringen zag ik een status van een maand geleden.